

Siz orada rahat mısınız?

Bildiklerimize katlanmak zor geldiğinde tek kaçış yolu, bildiklerimize bizi rahatsız eden şeylere davrandığımız gibi davranmaktır. Bizi rahatsız eden şeyleri uzaklaştırırız, izlerinden, iğrenç görüntülerinden daha az etkileneceğimiz bir mesafeye koyarız onları, gizleriz.

Z. Baumann

Eylül 2005 Gezici Projesinin üstünden topu topu on gün geçmiş. Yeni bir yolculuk çağrısına Eylül ekibinin yarısından çoğu evet demiş, otobüs durağındaki buluşmaya gittiğimde anladım. Mavi otobüs'e yeniden binerken yaşadığım duygu on gün önce ayrılmamışız, yolculuk kesintisiz sürüyormuş duygusu.

Beni uzun uzak yollara, sisli dağların ardına yıllardır sürükleyen ne?

Bir türlü tüketemediğim basit, yalın, saf merak duygusu mu?

Medyanın “gerçeklik” görüntüleri silsilesinin yarattığı belirsizlik, narkotik ruh halinden kaçma isteği mi?

Görüntüleri, sesleri acıları, korkuları, sırları, yoksulluk ve yoksunluğu kendi duyularıyla tatmak, tenime, belleğime kazımak, bana gösterilen hikayeleri başka şekilde anlatma tutkusu mu?

Bolca teşhir edilen yoksulluk görüntülerinin ardında tüketim düzeninin sürmesi için yapılan yatırımın, “güvenli yaşam”ı kaybetme korkuları yaratmanın yattığını bilmenin verdiği rahatsızlık duygusu mu?

Yeni dünyanın psişik hilelerine, tuzaklarına yakalanıp “en önemli ben ve benim hayatım” safsatalarına kapılmaktan, kör unutkanlığa boğulmaktan mı kaçıyorum?

Bana sunulan yanılsamalarla dolu, sisli, puslu, tuzaklı dünyanın içinde belki de en doğru, en ahlaklı şey bu mavi otobüslü yolculuklar. Zayıf, ilgiden yoksun, haklarını savunamayacak kadar çaresiz çocukların kaderinden ve refahından sorumlu hissederken kendimi, “öteki dünya”lardan yeni kardeşler, yeni evlatlar edinmek istiyorum. Biliyorum ki, Mavi Otobüs'ü dolduran 35 yolcu farklı kuşaklardan da olsa, yolculuktan beklentileri başka başka da olsa, elini tutduğumuz çocukların bir çoğunun yaşamı bugünden yarına değişmeyecek de olsa hiçbirimiz hayallerimizi, yaşadığımız dünyanın değiştirilebilir olduğuna, bireyselliğin yerine kolektif bir duruş koyabilme çabalarına inancımızı henüz kaybetmedik.

Tek kişilik koltukta bir kişi olarak çıkıyorum İstanbul'dan yola. Birkaç gün öncesine kadar adını bile bilmediğim Selendi'ye giderken heyecanım dorukta.

Birken kaç olacağım, kimin, kimlerin imgesini günlerce aylarca belleğimde saklayacağım, her çalan kapı zilinde kimlerin mektuplarına koşacağım?

Bu sorunun yanıtı ne, henüz bilmiyorum...

“Kula- Uşak hattında, dağlar ve tepeler arasındaki çöküntü havzasına kurulmuş Selendi'nin merkezine bağlı 11 mahallesi ve 44 köyü varmış. İlçenin içinden Gediz nehrinin en büyük kolu Selendi Çayı geçermiş. Halkı geçimini tütüncülük, hayvancılık, kısmen de meyvecilik, buğday, arpa, haşhaştan sağlarmış.

75 dönüm araziye kurulmuş Selendi YİBO'nun halen 395 öğrencisi, 16 öğretmeni varmış. Okulun inşaatı 1975'te başlamış. İlk kademe eğitimini 1981 de 176 öğrenciye vermiş. Lojman, pansiyon, okul, garaj-kantin binaları, bahçesinde voleybol, futbol, basketbol sahaları ve tiyatro sahnesi varmış. Yatakhane 300 kişilikmiş ama ek ranzalarla 400'e çıkarılmış. Binalar kömürlü kaloriferle ısınmış. Resim, Müzik, Beden, Türkçe öğretmenleri yokmuş.”

Bu bilgileri ayaküstü öğretmenlerle yaptığımız sohbette alıyorum.

Okullar açılalı 15 gün olduğu halde dış cephenin yalıtımı, boya ve çatı onarımının yeni başlanmış olmasına şaşırıyorum. Yağmur yağsa, hava soğusa okul kapanacak mı, diye sormadan edemiyorum.

Kahvaltı için sıraya girmiş çocukların arasına karışıyorum. Kırmızı çantasını bedenine çapraz geçirmiş Feride'nin yanındayım.

4. sınıfta Feride. Babası kamyoncuymuş.

“Yolda mı şimdi?” diye soruyorum.

Uzaklara salıyor gözlerini.

“Nerde bilemem! İki evli babam,” diyor, yüzünü buruşturarak.

İki kardeşi ikinci anneye Salihli de kalıyormuş. Kendisi anne ve ninesiyle yaşıyormuş.

“Babam bir iki gün uğrar bazen, yine gider.”

Yazın annesiyle tütün kırmaya gitmiş.

Yakın arkadaşlarından biri Ayşe. Ayşe'nin saçlarını babası kısacık kesmiş.

“Neden bu kadar kısa,” diye soruyorum, gülüyor sessiz sessiz.

Babası keçi güdermiş, başkalarının koyunlarını satarmış pazarlarda.

Annesi evi terk etmiş. Salihli'de evlenmiş, yeni çocukları olmuş.

Ayşe babasıyla kalıyormuş. Komşular göz kulak oluyormuş ona.

Saçlarından bir tutam çekiyorum.

“Seni erkek sandım önce,” diyorum.”Bir daha bu kadar kısa kestirme.”

Suskun gülüşünü eliyle gizliyor, utangaç Ayşe.

Feride çekiyor elimi, hınzırca. Kulağımı ağzına indiriyorum.

“Bit!” diyor. “Ondan o kadar kısa...Bak, şu kısa saçlılara...Kız hepsi... Erkek sanma.”

“Bit???”

Kalemimi düşürdü birinci sınıf öğrencisi. İri yarı bir oğlan kaptı yerden...Küçük kız ağlamaya başladı...

Dünyanın uzak batısında turistik uzay yolculuğu için sıra bekliyor insanlar... mendireğin taşlarına şiirlerini kazıyor delikanlının biri... yer sarsılıyor Uzakdoğu'da... farelere insan kromozomu naklediliyor... bitler kendilerine konak alanı buluyor, Manisa'nın Selendi'sinde küçük kızların saçlarında...

Ceren, ağlama sesi duyunca ağlayan başka küçük kızları gösteriyor,

“Ben alıştım,” diyor.”Benim üç kardeşim de bu okulda. Onların kimsesi yok. Köylüleri bakıyor.”

Babası karpuz satıyormuş Ceren'in...

“Kapuzları siler siler parlatırım.”

Benim çantamı da çekiyor önüne, kazağının ucuyla parlatıyor.

Kulağıma,

“Şu kızlar mağara gibi bir yerde yaşıyorlar, diyor. Evleri, ocakları yok.”

Yanakları tozlu, kızıl, saçları keçe...

Ferdi kara yağız bir çocuk. Önümde kapı gibi durunca, küçük kızlar arkasında kaldı.

“Tatilde üzüm gittim, abla, ” diyor. “Kazandığımla bisiklet aldım.”

Bisiklete bineceğim diye iki gün sürtmüş yollarda.

“Çocuklara, hayvanlara çarptım, düştüm, dizim kanadı...”

Pantolonunun paçasını dizinin üstüne kıvrıyor.

“Aha, izi!”

İki günün sonunda, baba “Bisikletle aylıklık yeter,” demiş. Hayvan gütmeye vermiş oğlunu.

“Paramı peşin almış. Kolum, bacağı morarmıştı, ağrıyordu her yerim. Bisikletimi de götürdüm yanımda. Dağlıktı, binemedim, yürüttüm bazı.”

Okul açılmaya yakın davar işi bitmiş, tütüne gitmiş.

“Çalışmazsam göndermezler okula.”

Kahvaltı masasına hep birlikte oturduk. Uzun masanın ortasına peynir, zeytin tabakları konmuş. Çocuklar birbirlerinin hakkından alırım korkusuyla kollarını ürkek uzatıyorlar kahvaltılıklara. Şekerli çay, az peynir ve zeytin yetmiyor hiçbirine. Kuru yarım ekmeği kemire kemire sınıflara sürükleniyorlar.

7. sınıf öğrencisi Veli gözlerindeki ışıklarla, dimdik duruşuyla, gülen yüzüyle ilk etkinliğimde giriyor gözüme. Çamköy'den gelmiş. 2 kardeşlermiş. Babası tarım ve havyan bakımıyla uğraşmış. Kızları minibüsüyle öğrenci taşımış. Beş yıl önce kaybettiği Hasan dedesinden çok şey öğrenmiş. Ev çatısı döşemiş dede. 3 yaşından beri birlikte gitmişler işe. Dede çatıda çalışırken o aşağıda tahta parçalarıyla yeni oyunlar icat etmiş.

“Dayım da çatı işi yapıyor ama onun yanına gidemem. Borç yüzünden babamla kavgalılar.”

Veli'nin hayalleri hep araç-gereç yapma üstüne.

“Tahtaları yontar kutu yaparım, lastik ayakkabıların topuklarından tekerlek takarım altına, olur sana araba. Bilyeli araba da yaparım...Elime tahta almayayım, hayaller üşüşür gözümün önüne, hemen kesip biçmesem rahat etmem.”

Veli öncelikle polis olmayı düşünüyor. Antalya'da, Balıkesir'de polis akrabaları varmış,

“Onlardan özendim, “diyor önce.

Ama bir süre sonra küçük sırrını fısıldıyor kulağıma. Çıt sesinden, çıtırtıdan bile korkarmış Veli. Köyüne baraj inşa ediliyormuş. Yabancılar gelecek, köylerinde hırsızlık başlayacak diye de korkuyormuş. Sevdiğinden değil, korkularıyla baş etmek için seçecekmiş polisliği.

“Polis okulunun puanlarını tutturamazsam makine

mühendisliğini seçerim,” diyor. “Baktım işim ters gitti, okuyamadım, bu yörede durmam. Soma'da, Uşak'ta Eşme'de çakıl taşı işinde çalışan akrabalarımın yanına giderim. Köyümüzün yeşili bol, dağları güzel, huzur yok. Amcam, oğulları bizleri çekemiyorlar.”

Güleç yüzlü ama ansızın parlayan bir adammış babası. Annesi ise yumuşak, sevecen, sıcak gülümlü, bir adı “sabır” olan bir kadın.

Halil, Veli'nin köylüsü. Konuşmamız bitsin de kantinden tost alalım, diye bekliyor. Öğle yemeğinde tabaklarına düşen iki kaşık patates ve iki kaşık düdük makarnayla doymamış çocuklar.

Haliller 3 kardeşler. Babası dana satıyormuş. Şimdi kendine kasalı bir araba almış, hayvan taşıyormuş. Köyünde akrabalar arası çatışmalardan o da yaka silkmış.

“Annem koyun güderken akrabamın biri ittirmiş, annem düvene düşmüş. Bacağı sakat kaldı. Dedem ayağını ameliyat mı ettireyim, sana ev mi alayım, demiş. Annem sakat kalmaya razı olmuş, bizi düşünmüş, ev, demiş.”

Halil'in gözü Uşak'taki Fen Lisesinde.

Yumurtadan, tahtadan kuklalar yapmaktan hoşlanıyor.

“Yumurtayı oyar üstüne kaş göz çizerim. Gövdeyi tahtadan T şeklinde çıkarım. Artık kumaşlardan elbise diker, incik boncukla süslerim. Yazları tiyatro sahneleriz arkadaşlara.”

Günün birinde buluş yapacağına inanmış.

“Suyla çalışan traktör var hayalimde.”

Traktörün iki yanına takacağı kepçelerle, yerleri daha rahat kazabilmeyi, dağlardan daha kolay malzeme indirmeyi düşünmüş.

Halil fen lisesine gidemezse avukat olmak için çalışacak. Ama projeler, yeni fikirler üretmekten hiç vazgeçmeyecek.

Ben Eşref'le konuşmaya hazırlanırken o hala arkamdan bağıyor.

“Tarlalarda çalışanlar için limonata üreten bir düzenek kuracam bu yaz. Gezici dükkan!”

Eşrefler iki kardeşler. Abisi ilköğretimi bitirmiş, okumuyormuş. Babası sondaj kuyusu kazarmış. İlk yıllar Selendi'de bir İ.Ö.O. da okumuş, sonra bu okula gelmiş. Yakın arkadaşı okulun matematik birincisi, geçen yıl ilçeler arası değerlendirmede 11. olmuş. Körfez'de bir koleje gitmiş. O da gidebilirse Turgutlu ya da İzmir'i düşünüyor. Köyde gözü yok.

“Dedemgillerle ev yapıyorduk. Tavan için kavak vermediler, bozuştuk. Hır güür çoktur köyde.”

Lahana, ıspanak, domates, biber ekerlermiş bahçelerine.

“Pazara götürür satarız. Tatilde pazara hep ben gittim.”

Veli, Eşref, Halil zil sesini duyunca bize müsaade, deyip kantine koşuyorlar.

Çilli yüzlü Hüseyin gülen gözlerini çekmiyor hiç yüzümden. Çember çeviriyor, koşuyor, topaç çeviriyor çarçabuk, soluk soluğa yanımda bitiyor, kiminle ne konuşuyorum, dinliyor. Ben de onu dinlemek istiyorum şimdi.

5. sınıf öğrencisiymiş. Babasını kronik bronşitten kaybetmiş.

“Şubatta 3 yıl olacak.”

9 kardeşlermiş, 7 si küçük yaşta ölmüş. İnanamıyorum, tekrar soruyorum. Doğru!

Gözlerinin derin mavisinde yitiyorum. Taşların arasından dipdiri papatyalar gülüyor. Güneşin sarı sıcağının dolandığı gülüşü yaşam kokuyor.

Ölümü nereden çıkardın çocuk?

8. sınıfta bir abisi var Hüseyin'in. Annesi çiftçilik yaparmış. Yazın annesiyle beraber tütün kırmış, bahçe sulamış, ineklere bakmış, saman kırmış.

“Bir film seyrettim, mesleğimi buldum.”

“Ne?”

“Hazır ol!” durumuna geçiyor, parmaklarını birleştirdiği elini başına şak diye dayıyor.

“Komutan!” diyor. “Bir savaş yönetti adam. Hayran kaldım.”

İtiraf ediyor, dersleri iyi değilmiş.

“Bugün karar verdim, çalışacam. Anneme iyi bir hayat yaşatacam. Söz!”

Asker selamını çakıyor yine.

Gazoz kapağı biriktiriyor Hüseyin...Ceplerindeki kapaklardan bir kaçını omuzlarına koymaya çalışırken yere düşüyor biri.

“Nasıl, komutan olur mu benden?”

Elimi başının üstüne koyuyorum. Ayaklarının ucunda yükseliyor, alabildiğine geriyor ince bedenini. Elim yükseltiyorum uzayan boyuyla.

“Babam uzundu, ben de uzarım.”

Kadriye Bekarlar köyünden. 4 kardeşler. Bir abisi askerde, biri köyde hayvan güdüyormuş. Babası çiftçi. Ablası da bu okulda. Babası ikisini de okutmayabilirmiş.

“Gözümü kararttım, hemşire olana kadar direneceğim. Teyzemin kızı Manisa'da hemşire, yanına gideceğim.”

İlk geldiği yıl, okul yangın tehlikesi atlatmış.

“Üst katta biri kibrit çakıp yatakları yakmış. 6. sınıftan bir oğlanı suçladılar. Okula yeni gelmişti. Sevilmediği için okulu yakmak istemiş, dediler. Bilmem doğru, bilmem yanlış!”

Gece yarısı dumana boğulmuşlar.

“Neye uğradığımızı şaşırdık. İlk uyanan koğuştakileri uyandırdı. Kimseye bir şey olmadı... yatakların büyük bir bölümü yandı.”

Bu olaydan sonra yangın olacak, deprem olacak, diye çok korkmuş.

“Başını yastığa koyduğumda hep bu yangın gelir aklıma.”

Özlem kırmızı yüzlü, uzun boylu, kara kısa saçlı bir kız. 6. sınıf öğrencisi. Birinci sınıfta köyde okumuş.

“Karda kışta çayı geçmek gerekiyordu. Öğretmen köprü istedi muhtardan. Yapmadılar. O da ayrıldı okulumuzdan.”

Babası ikinci sınıfta yatılı okula vermiş kızını. Muradiye adlı köylüsünden öğrenmiş ilk kuralları.

“Muradiye 7. sınıfta iken bıraktı okulu. Yaşı 16 olduğu için babası göndermedi. Annesi de yeni doğum yapmıştı. Bebek bakımı ona kaldı.”

“Yakında evlendirecekler,” diyerek gülüşüyor arkadaşları.

Tatilde dini romanlar okumuş kızlar. Özlem, Hz. Muhammed'in hayatını bitirmiş.

“Kütüphanenize 700 e yakın kitap göndermiştik geçen Mart'ta. Okuyan var mı,” diye soruyorum.

Tek tek kalkıyor eller. Kitap adları sayılıyor.:

“Sihirli Kaykay, Sakız Kızın Günleri, Kimsesiz Çocuk, Konuşan Futbol Topu...”

Camı sıkıldığı bir gün oturmuş kantinin dibindeki kuru dut ağacının resmini çizmiş Özlem.

“İnce ince uğraştım, çizdim, boyadım, uzun uzun sorunlarımı düşündüm. Öğretmen renk tonlamalarımı beğendi. Halk Eğitim'deki resim sergisine gönderdi.”

Babası bahçecilik yaparmış. Uşakta bir hale meyve sebze verirmiş.

“Babaanneyle ortak kullandığımız bir traktörümüz vardı. Bir gün babaannemin tepesi attı, değmeyin traktörüne, dedi, bizi kovdu. Babam borç harç etti, bir traktör aldı kendine.”

Yaşadığı en üzücü olay halasını kaybetmesiymiş.

Öldü sandım, değil, hala evlenmiş yazın.

“Şimdi kendi çocukları olacak. Benimle ilgilenmeyecek. Ölüm gibi bir şey değil mi bu da?”

Annesi kız meslek lisesine gitmesini istermiş, babası Anadolu lisesine.

“Dut ağacını çizdikten sonra resim düştü gönlüme. Güzel Sanatlar Lisesine gitmek istiyorum şimdi.”

“Babam...” diye başlıyor söze... Ana yoldan geçen traktörün gürültüsüne kulak kabartıyor. Dönüyor, ağaçların arasından sesi izliyor.

“Ayyy! Gelme dedim, dinlemedi. Babam geliyor,” diyor, kızgın.

Oflaya puflaya koşuyor bahçe kapısına. İki arkadaşı da arkasından.

Bir Zehra kalıyor yanımda.Uşak'ın Çatalbayır köyünden geçen yıl gelmiş bu okula.

“Köyde taşınmalı sistemle gidip geliyordum. Kışın yağmur yağınca çay taşırdı, minibüsler çayı geçemezdi. Kayardı ya da bataкта çakılırdı. Öğretmenimiz de gelemezdi. 3. sınıfta Salihli'ye gönderdiler beni. Amcamın yanında okudum.”

7. sınıfta buraya gelmiş. Üç kardeşlermiş. Annesi ev hanımı, babası imammış.

“Annemi babamı üzecek bir evlat olmak istemem. Okuturlarsa okurum. Bu çevreden kolay kolay kopmam. Benim geleceğim çok önemli değil.”

Sibel, Demirci'nin Alaagaç köyünden 3. sınıfta gelmiş bu okula. Köy okuluna gitmek için 05.00 te kalkarmış. Orman içinden bir saat yürürmüş. Yorulur, çok sık hastalanırmış, sonunda ailesi yatılı okula kaydını yaptırmış. 4 kardeşler. Abisi ilaç fabrikasında çalışır, aileye o bakarmış.Bir ablası evde oturuyor, biri Akhisar Lisesinde okuyormuş.

Babası çiftçi. Evlerinde elektrikle çalışan tek alet yokmuş.

“Buzdolabı, çamaşır makinesi, telefon, televizyon, radyo...hiçbiri yok!”

8. sınıfta. Bu yıl OKS ye hazırlanacak.

“Dershaneye yazılmadım, paramız yok. Ailemin yüzünü kara çıkarmak istemem. Dizimi kırıp çalışacağım, iyi bir liseye gireceğim.”

Ayda bir gidermiş eve. 6 kardeşlermiş aslında. Bir abisini birkaç yıl önce kaybetmişler. 4 yaşındaki kız kardeşi de beyin hastalığından ölmüş. Dede ve ninesi de geçen yıl kaybetmişler.

“Hele Nazlı halama yüreğim çok yanar. Çiçek hastalığından öldü zavallı.”

Bakışlarımda ne gördü bilmiyorum. Suçlu gibi kaçırdı gözlerini.

“Ne yapayım abla...Yaşamım acılar içinde geçti...”

Firdevs 8. sınıf öğrencisi. 3 kardeşler. Kardeşi köy okulunda 5. sınıfta okuyor, ablası süper lise öğrencisi. Dedesi tarla vermiş, buğday, arpa ekiyorlarmış. 15 de koyun vermiş. Dayısı öğretmenmiş, onun yardımıyla bir dershaneye indirimli kaydolmuş. Akli fikri OKS'de.

“Anadolu lisesini kazanamazsam çok üzülürüm. Ailemin gözünde küçük düşerim.”

Annesi okumadığına pişmanmış.

“Ne yapın edin köy yaşamından kurtarın kendinizi,” diye öğütlermiş. “Bir işe girin, memur olun.”

Dershanedeki fizik öğretmenin ders anlatışına hayran kalmış.

“Ben de fizik öğretmeni olsam keşke. Ankara, İstanbul gibi büyük kentlere gitsem.”

Başarısız olmaktan, karamsar duygular taşımaktan, boşluğa düşmekten, düşündüğü gibi yaşayamamaktan korkarmış. Bir sihirli değneği olsa herkesin kalbini pırıl pırıl yaparmış, herkese iş bulurmuş. Önce babasına!

Ayşegül 5. sınıfta. Aşağı Biricik köyünden. Babası çiftçi. 2 kardeşler. Abisi lisede. Köyündeki çayın sık sık taşması yüzünden okula devam edemediğinden gelmiş yatılı okula. İlk gün forması çalınmış, çok üzülmüş.

“Günlerim kötü geçecek sandım, olmadı.”

Amcaoğluna ablalık ediyor. Çocuğun kardeşi ölmüş yazın. Yengesi bunalım geçirmiş, hastanede yatıyormuş.

Ayşegül küçük oğlanı işaret ediyor:

“Ha, bu işte...okumayı sökmüştü, şimdi hiç okuyamıyor, ona da bir haller oldu. Bana emanet şimdi.”

Hatice 8 yıldır bu okuldaymış. 4 kardeşler. Babalarının düzenli bir işi yokmuş. Arada bir inşaatlara çalışmaya gidermiş. Bir abisi askerde, biri evde davarların başında, en küçük kardeşi de kendi gibi yatılı okuyormuş.

“Korolarda şarkılar söylemek isterim. Kent kent dolaşan bir koroda çalışmak isterim,” diye özetliyor gelecek düşlerini.

Bir uçuc böceği iniyor koluna...Neşesi burnunda koşuyor arkadaşlarına doğru.

Kadir, Şehitlioğlu köyünden gelmiş. Birinci sınıfı Kula da, ikinci sınıfı köyde okumuş. Köy okuluna evi 4 km. uzaktaymış. Beş yıldır bu okulda. Babası çiftçi. Üç kardeşler. Biri köy okulunda, biri burada.

Şeker hastası babaanne de onlarla kalıyormuş. Kış günleri evin boş kalmasını istemezmiş.

“Çocuklardan biri benimle kalsın,” demiş. Küçük oğlanı yatılıya o göndermemiş.

Kadir üçüncü sınıftayken bahçelerde çalışmadan dönerken traktör kasasında uyuya kalmış, traktör devrilmiş, gözüni hendekte açmış, şok geçirmiş.

“Düşlerimde hep kuyulara düştüm ondan sonra...Geceleri kuyularda açtım gözlerimi.”

Köyündeki yaşam çok seçenek sunmuyormuş ona.

“Büyük kentlerde iş peşine düşeceğim büyüyünce. Ailemi de yanıma alacam.”

Serdar çiftçi oğlu. El işlerini çok seviyor. Maket bıçağı, tel ve tahtalarla oyuncaklar üretirmiş, en son telden bisiklet yapmış.

“Karton evler, mahalleler kurduran bir öğretmenimiz vardı. O etkiledi beni.”

Doktor olmak istiyor.

“Evdekiler çok sık hastalanıyor. El peşinde koşacağıma kendim bakarım yakınlarıma,” diyor. “Hem bu dünyada iyilik, öteki dünyada hayır bulurum.”

Ayşe'yle Feride' nin kolları sarılıyor belime. Çevremde dönüyor, kollarımı, elimi öpüyorlar.

“Bizi bırakma,” diye cıvıldıyorlar.

“Bırakmam,” diyorum.

Ayşe daha bir sıkı sarılıyor belime.

“Beni de götür evine,” diyor.

Feride'ye kayıyor gözüm.

“Annem beni çok sever. Ben burada kalırım,” diyen sesi titriyor.

Bahçe duvarına bir kız tebeşirle çöp adamlar çiziyor.

Gece eğlencesinde çocuklar müzik grubumuzun şarkılarıyla coşuyorlar. Gözleri nemli bir kız sütunlardan birine yaslanmış, sus pus duruyor.

Adı Hatunmuş. Anne ve babası ayrıymış. Babasıyla kalıyormuş. Annesiyle ninesi birlikte yaşıyorlarmış. Anne-baba ayrılığını bir türlü kabullenememiş. Kendini suçluyor, eğlenmeyi kendine yediremiyor.

Suçluluk duygusunu kıracak, geceye katılmasını sağlayacak sözler fısıldıyorum kulağına. Bana mısın, demiyor.

Son üç şarkıya kadar sürüyor direnci.

Sonra bir anda takılıyor tren yapmış çocukların peşine. Uçuyor.

Saçlarında kelebekler dans ediyor.

Nimet saçlarını kısacık kestiren çocuklardan. 1. sınıfa gidiyor. İlk haftadan sonra alışmış okuluna. Büyük ablası her şeyiyle ilgileniyor. Horon teperken terleyip terlemediğine bakıyor, uykun geldi mi, susadın mı diye soruyor. Köyünden başka çocuklarla da ilgileniyor abla. İlk günler ona da ablası göz kulak olmuş.

“Ablam beşten sonra okumadı. Ben ne yaparım bilmiyorum.”

Çocuklarla konuşmalarını, tavırlarını izliyorum uzaktan. Şefkati, yapma-etmeleri, duruşu, dudağında sus işaretiyle bir küçük anne!

Sabahın 04.00 ünde yola düşüyoruz. Bu kez Afyon-İhsaniye Atatürk PİO' ya yolculuk. Burada çocuklar temiz giyimli, çoğu gündüzlü okuyor. 858 öğrencinin 520si erkek, 338'i kız. Günlerden Pazar. Çocukların bazıları anne-babalarıyla gelmişler. Selendi'den bambaşka bir hava esiyor bu okulda.

Kadir kapıda karşılıyor bizi. Ütülü takım elbisesi, taralı saçlarıyla. Memur çocuğuymuş. 6. sınıf öğrencisi. 3 kardeşler.

Makinelermiş en büyük tutkusu. Fen laboratuvarından çıkmak istemezmiş. Yazları bile gelmiş okula, deneyler yapmış.

Ceylan adında şişman bir erkek çocuk hüznle seyrediyor bizi.

8. sınıf öğrencisi. 4 kardeşler, babası çiftçi. Abisi okumamış, askere gidecekmiş yakında. Ailesi onu da okutmayacak.

“Okul bu yıl bitecek diye üzülüyorum, keşke lise de zorunlu olsa.”

Deniz mavisi gözler, duru bir yüz beliriyor karşımda. Adı Çiğdem. Babasını trafik kazasında kaybetmiş. Dergilerde, ders kitaplarında yazılar, öyküler yazarmış baba. Çiğdem de kitapların büyüdü dünyasını küçücükken fark etmiş. Şu günlerde küçük öyküler de yazmaya başlamış. 2 kardeşler. Kardeşinin kan hastalığı varmış. İyi konuştuğu için avukat ol, derlermiş yakınları, o ise güzel öyküler yazabilmeyi, edebiyat öğretmeni olmayı düşünüyor.

Ay yüzlü, şişman arkadaşının gizli düşü de edebiyatçı olmakmış. Nerden duyduysa edebiyatçıların hırçın olduğunu duymuş, vazgeçmiş.

“Ben çok yumuşak, anlayışlı bir insanım. Hırçınlık bana göre değil.”

Görmek- bakmak etkinliğimizde ressamın tablolarına bakıyor, gerçeği değil, algıladıklarımızı konuşuyoruz. Ozan sarı saçlı, zayıf, heyecanlı, kıpır kıpır bir çocuk. Gösterdiğim her resme bir çırılda öyküler yakıştırıyor. Dali'nin “ tren geçisi” resmindeki zıplayan çocuk ve gün ışığı onu Hüseyin'in sunumunda eğitim macerasını anlattığı Prof. Yılmaz'ın çobanlıktan bilim adamlığına uzanan yolculuğuna götürüyor.

“O bir çoban...Işığı yakalıyor...sonsuz başarı yolunda ilerliyor.”

7. sınıf öğrencisi Ozan. Babası Belediye Başkanlığı yapmış, şimdi pazarlama işinde çalışıyormuş.

İşlek zekasını, seri algılama gücünü her fırsatta belli ediyor. Arkadaşları tüm derslerinin çok iyi olacağını söylüyor. Gelecek için plan yapmamış.

“Öyle çok şeye ilgi duyuyorum ki,” diyor. “Sayılara da, formüllere de, resme de, kitaplara da...Bir değil, bir çok iş yapmak isterim.”

Kübra'nın babası İlçe Tarım'da şoför. İki kardeşler. 4 yıldır hentbol oynuyor. Okul takımında. Yazı evin yakınındaki okulun bahçesinde basketbol oynayarak geçmiş.

“Kız arkadaşım, Çalığı romanlarını da okudum.”

Hülya'nın babası Telekom'da işçi. 4 kardeşler. Ablası lise ikide bırakmış okulu, evde çeyiz örüyormuş. Bir ablası da ÖSS' yi kazanamamış, gelecek sınava hazırlanıyormuş evde. O da hentbol takımında. Kübra'nın sır arkadaşı. Ablalarının durumuna düşmek, korkulu düşü.

Gamze de 8. sınıfta. Babası ilköğretim müdürü. İki kardeşler, bir kardeşi daha olacak.

“Günün birinde keman çalmayı istiyorum. Düşlerimde kendimi kemancı gördüğüm çok olur.”

Müzik en sevdiği dersmiş. İyi flüt çalarmış. Koro'daymış.

“Çocuklarla aram iyidir. Kemancı kız olamazsam ana okulu öğretmenliğini düşünüyorum.”

Bir kız geliyor yanımıza. Köyde oturuyor, bu okula taşınmalı gidip geliyormuş.

Babası çiftçi. 4 kardeşler. Evde amcalarıyla birlikte oturuyorlar. Tam 12 kişiler. Abla, amca kızı ve o bir odada kalıyorlar.

“Odada kalabalık değiliz ya abla, ders çalışmak sorun olmuyor.”

Abisi Sivas Üniversitesinde Süt Ürünlerinde okuyor, ablası imam hatipte. Elişi, oya örmeyi seviyor. Köyde açılan halıcılık kurslarına 3 yıldır ara verilmiş.

“Evlerde yapanlar da azaldı. Kurs açılrsa da gidemem ben. Bahçe, tarla işleri nefes aldırtmıyor.”

İnek, köpek, kaz, tavuk, hindilerin bakımından babaanne sorumluymuş.

Dedesi babası adına Bağkur'a para yatırmış, emekli olabilsin, diye.

O ana sınıfı öğretmeni olmayı düşlemiş.

*

Günler sonra Çiğdem, Kübra, Feride, Veli, Halil, Ceylan, Ayşe, Firdevs...ve diğer çocukların bende kalan sözlerini yazıya geçirmeye çalışırken, radyodan bir ses Atilla İlhan'ın ölümünü haber veriyor.

“Ne kadar azdır yaşadığımızdan yaşadığımızı sandığımız

söylediklerimizle değil söylemediklerimizle varız,” dizeleri düşüyor o an kağıdıma.

Söz uçuyor.

Sevim AK
Yazar
Ekim 2005